HADD IL-PALM (2020) IL-MISTERU TAL-MESSIJA LI KELLU JBATI

Contributed by Frans Galea
Saturday, 04 April 2020
Last Updated Saturday, 04 April 2020

Din
hija il- Liturgija ta' Hadd Il-Palm (2020) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Din
l-imxija terribli tal-virus li qed iqa at il-'ajja ta’ tant nies, !abitna
quddiem il-mera fejn qed ikollna n'arsu lejna nfusna u niskopru b’'asda
kemm sirna nies imwerwra mit-tbatija.
Il-koronavirus hija tbatija enormi.
&afna nies qed imutu wa'edhom. Qrajt
l-istorja ta’ |ag'|ug', l-Amerika, adoloxxent, li miet isejja' lil ommu u lil
missieru, abbandunat, imwerwer, imdawwar b’nies ma jafhomx, lebsin ilbies
“tal-ispazju” biex ma jiddakkrux minnu.
&add ma jaf kemm se ndumu, jew fejn hu l-qieg'. X’differenza mill-'ajja u l-kultura li konna
ssawwarna fiha! Konna sirna !enerazzjoni
ta’ nies komdi, nivvintaw soluzzjonijiet g'all-i ken tbatija. Lit-tfal darrejnihom jippretendu kollox u
malajr.

img'a
Mqaddsa b’differenza

Ir-Randan
riesaq lejn tmiemu. Randan li fih d'alna
fis-skiet litur!iku. Randan li ra
l-knejjes tag'na jinag'lqu. Randan
tassew spe jali, sajmin mill-Ewkaristija 'ajja u t-Tqarbin bil- isem
tal-Mulej. Fuq kollox Randan, li kontra
n-natura tieg'u, fih il-Knisja ma tistax toffri s-Sagrament tal-Konver|joni,
il-Qrar.

Imma
jista’ jkun Randan 'afna interessanti g'ax, b’din l-Istorja li l-bnedmin
tad-dinja kollha qed jg'ixu, qed ixandar b’le'en g'oli, ming'ajr priedki,
l-umiltà. L-Umilta! Kemm m’a'na xejn! Kemm a'na kejknin quddiem l-Istorja. Il-bniedem, bl-avanzi tieg'u f’oqsam
differenti, beda j'ares lejn il-!enerazzjonijiet ta’ qabel b'ala nies lura,
|minijiet tad-dlam, kultura ta’ nies b’mo''ha mag'luq. Hekk ippruvat
tikkonvin ina l-kultura dominanti tal-lum.
Jekk dari l-bniedem kien jib|a’ jidneb, illum jid'ku bih, jg'ajruh
antik, tal-medjuevu, jib|a’ mill-babaw.
Kbirna fis-suppervja u l-bniedem modern beda jemmen li dak li jmiss
b’idejh u jara b’g'ajnejh biss je|isti u li hu sar ‘alla’ ta’ kulma jara
madwaru. L-ispazju qaddis u etern, li hu
’l barra minn dak li kapa i jifhem mo''u, ma je|istix.

Issa
nqala’ dan il-virus u kkrolla kollox!
B’dieqa kbira naraw lill-bniedem jinfixel... il-President tal-Amerika,
l-ewwel jg'id li din mhi xejn 'lief influwenza tas-soltu, imbag'ad idoqq
l-irtirata u jit'awwad quddiem in-numri terribli ta’ dawk imdakkrin u dawk
mejtin. L-ekonomija, alla falz prim,
qeg'da ti!!arraf f’temp ta’ ftit !img'at!
Min kien jemminhom dawn l-affarijiet?
Tant aljenazzjonijiet li j!ennu l-bniedem bl-attrazzjoni tag'hom,
|armaw. Ag'raf o bniedem ix-xejn
tieg'ek!

Il-!img'a
tan-Nisrani

Fost
dan l-inkwiet kollu, r-Randan 2020 g'adda b'al berqa. Wasalna fil- img'a Mqaddsa. Il- img'a tan-Nisrani. Il- img'a li fiha ner!g'u ng'ixu Misteru. Ng'ixu 'a!a li qajla naslu biex nifhmuha jekk
mhux meta nemmnu tassew fiha. Din hija
l- img'a tar-Reb'a tal-bniedem fuq dak kollu li jinkwetah u joqtlu. Hija l- img'a li ti!bor, kwa|i fit-totalità
tag'ha, il-Fidi Nisranija. F’hiex jemmen
in-Nisrani jekk mhux fil-Misteru tal-G'id tal-Mulej tag'na? U b’ “G'id”
irridu nidraw infissru mhux biss il-Qawmien ta’ &add il-G'id, imma
it-tbatija, il-Passjoni, il-Mewt u l-Qawmien b'ala Misteru wie'ed, rajja
wa'da. In-Nisrani ma jemminx f’teoriji,
jew filosofiji, jew, biex ng'id hekk, “tag'lim”, imma hu jemmen fi rajja
storika li se''et fi |mien definit, f’ambjent geografiku li lkoll nafuh.

Se''et

 rajja. Bniedem inqabad mill-g'edewwa
tieg'u, !ie me'ud il-Qorti, ikkundannat g'all-mewt u msallab fuq g'olja barra
l-belt ta’ erusalemm. Imma dak li
jrieg'ed l-umanità f’dan kollu huwa l-fatt li dan il-bniedem kien Alla nnifsu,
liebes la'am il-bniedem fil-persuna ta’ esù ta’ Nazaret. Alla 'alla lilu nnifsu jinqabad mill-bnedmin,
u l-bnedmin qatlu fuq forka tal-bi|a’ lil Dak li 'alaqhom. X’sens fih dan kollu? G'alfejn din il-mo'qrija kollha?

Il-Messija
li jbati. G'aliex?

Kif
!a g'idna, trabbajna f’so jetà komda li titme|me| mis-salib, mit-tbatija. F’isem il-'arba mit-tbatija qed noqtlu
t-trabi fil-!uf, u lix-xju' ukoll, “biex ma jbatux”. Dari, missirijietna kienu jsumu r-Randan
kollu; illum nag'mlu xi ti lieqa ’l hawn u ’l hemm. Barra minn Malta, jridu jne''u l-kur ifissi
minn fejn ikun hemm it-tfal biex, imsieken, ma jarawx mo'qrija li
tiskandali||ahom u tbe||ag'hom. Ninsabu
f’so jeta li twerwret f’|ew! gwerer kbar u issa da'let f’qoxritha. Hi so jeta li g'aliha hu diffi li mmens
tifhem g'aliex il-Messija kellu jbati.

G'aliex
kellu jbati daqshekk, il-Mulej esù? Ma setax g'allimna kif g'andna n!ibu
ru'na...? Ma setax g'ex 'ajja itwal u
spi a biex g'amel su ess bl-g'erf tieg'i?
G'aliex g'a|el falliment kollu mrar u w!ieg'?

Salvazzjoni
mill-Mewt ta’ dejjem

&afna
nies jinsabu 'er!in mill-Knisja propjament g'ax m’g'andhomx twe!iba g'al din
il-mistoqsija. Sar diffi li g'al 'afna
li jemmnu li g'andhom b|onn Salvazzjoni.
Salvazzjoni minn xhiex? &add ma
jemmen li hu lsir. “Ilsir jien? Ilsir il-bniedem? &allina!
Bil-mod il-mod qed nirb'u l-problemi kollha!” L-a'barijiet li qed nisimg'u b'alissa tefg'et
lill-bniedem fi kri|i; qed jinduna li serra' mo''u fuq ir-ramel.

Jag'mel
x’jag'mel, il-bniedem, jien u int ma nistg'ux na'arbu mill-verità terribli li
l-Mewt ma nistg'ux insolvuha, ma nistg'ux nirb'ulha. Din hi l-problema li twelled il-poblemi
kollha. Min se jid'ol idendel il-!ol!ol

ma g'onq il-bhima li twerwirna u tikkundizzjonana? Min se jne''i l-bi|a’ tal-Mewt u jirb'ilna
&ajja g'al dejjem? Il-bniedem qata’
qalbu u qal li l-a'jar hu li wie'ed ma ja'sibx, jaljena ru'u, jinsa, jintefa’
fil-!enn ta’ din il-'ajja qasira, jag'mel il-flus, jixtri, jg'ix komdu bla
tbatija, ifittex il-pja ir f’kollox... imbag'ad meta jasal il-gwaj il-kbir,
imbag'ad... imbag'ad naraw!

Kristu
qasam il-Mewt

L-Opra
l-Kbira ta’ Kristu mhix li g'amel il-mirakli jew li g'allem xi morali iktar
perfetta, imma li l-Missier bag'tu biex jitqabad mal-Mewt u jne||ag'ha
mill-Gidba li biha hi twerwer il-bnedmin: li kollox jispi a biha, li hi l-a''ar
kelma u warajha m’hemm xejn 'lief ba''.
Hu 'alla lilu nnifsu jittiekel minnha biex ikun il-velenu li
jeqridha. Dehret g'all-ewwel darba
l-&ajja g'al Dejjem fuq wi   l-art. Hu
Kristu li reba'hielna bl-Ubbidjenza tieg'u li hi l-kontra tad-di|ubbidjenza ta’
Adam u hekk re!a’ re!!a’ lura l-umanita’ lejn l-ori!ini, lejn il-bidu,
il-‘!enesi’ tag'ha.

U
dwar it-tbatija tieg'u, Kristu qal: “Meta
terfg'u ’il fuq lil Bin il-bniedem, imbag'ad tag'rfu li jiena hu.” (w. 8, 28).
Hu kellu ji!i merfg'uH fuq is-Salib bejn sema u art b'ala l-offerta
tal-umanità biex jitpatta Dnub id-dinja.
Hu 'a fuqu d-dnubiet tag'na lkoll; u dawk li jinag'taw il-Grazzja li
jemmnu jid'lu f’esperjenza tal-g'a!eb: i'ossuhom tassew 'ielsa, i!!ustifikati,
qaddisin quddiem il-Missier, mhux bil-merti tag'hom imma bil-merti ta’
Kristu! Dan hu l-fer' tan-Nisrani u
g'alhekk Kristu qal li meta jitg'olla fuq is-Salib fl-eqqel tal-G'otja tieg'u,
kellu ji!bed lejh il-bniedem g'ax qatt ma dehret Im'abba b'al din li l-vittma
'allset il-prezz tal-'elsien ta’ min !ag'lha tbati.

Il-Litur!ija
tal-Kelma tal-lum:

Qari I

Ma 'bejtx wi i mit-tag'jir.

Is 50, 4-7

Qari
mill-Ktieb tal-Profeta Isaija

Sidi l-Mulej tani lsien ta’ wie'ed jitg'allem,

biex nag'raf ng'in lill-g'ajjien b’xi kelma.

Ta’ kull filg'odu jqajjimli lil widinti,

biex nisma’ b'al wie'ed jitg'allem.

Sidi l-Mulej feta'li widinti,

u jiena ma webbistx rasi,

ma r!ajtx lura.

Tajt dahri lil dawk li kienu jsawtuni,

'addejja lil dawk li kien jnittfuli l'iti;

ma 'bejtx wi i mit-tag'jir u l-b|ieq.

Sidi l-Mulej jg'inni,

g'alhekk ma nit'awwadx;

g'alhekk g'amilt wi i b'a|-|nied:

jien naf li ma jkollix mniex nist'i.

Il-Kelma
tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 21 (22), 8-9.17-18a.19-20.23-24

R/. (2a): Alla tieg'i, Alla tieg'i, g'aliex
tlaqtni?

Dawk kollha li jarawni jid'ku bija,

jg'ajbuni, i'arrku rashom u jg'idu:

“F’idejn il-Mulej intelaq; 'a je'ilsu hu!

&a jsalvah hu, g'ax bih jitg'axxaq!”. R/.

Qabda klieb daru g'alija;

!emg'a nies '|iena rassewni.

Taqqbuli idejja u ri!lejja;

nista’ ng'odd g'admi kollu. R/.

&wej!i qasmu bejniethom,

jaqtg'u x-xorti g'al-libsa tieg'i.

Mulej, la titbeg'idx minni;

qawwa tieg'i, fittex g'inni! R/.

Inxandar ismek lil 'uti;

infa''rek f’nofs il-!emg'a.

Fa''ru l-Mulej, intom li tib|g'u minnu;

sebb'uh ilkoll, nisel akobb!

ib|g'u minnu lkoll, ulied I|rael! R/.

Qari II

Kristu ekken lilu nnifsu; g'alhekk Alla
g'ollieh.

Fil 2, 6-11

Qari
mill-Ittra ta’ San Pawl Appostlu lill-Filippin

 esù Kristu li g'ad li kellu n-natura ta’ Alla,

ma qag'adx ifittex tieg'u li hu daqs Alla,

i|da xejjen lilu nnifsu billi 'a n-natura ta’
lsir,

sar jixbah lill-bnedmin, u deher minn barra
b'ala bniedem;

 ekken lilu nnifsu, billi obda sal-mewt,

anzi sal-mewt tas-salib.

G'alhekk Alla g'ollieh sas-smewwiet

u |ejnu bl-isem li hu fuq kull isem,

biex fl-isem ta’ esù

– fis-sema, fl-art u f’qieg' l-art –

il-'lejjaq kollha jin|lu g'arrkubbtejhom,

u kull ilsien jistqarr:

“ esù Kristu hu l-Mulej”,

g'all-glorja ta’ Alla l-Missier.

Il-Kelma
tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evan!elju

Fil 2, 8-9

R/. Glorja u tif'ir lilek, Kristu!

Min'abba fina Kristu obda sal-mewt, anzi
sal-mewt tas-salib.

G'alhekk Alla g'ollieh sas-smewwiet,

u |ejnu bl-isem li hu fuq kull isem.

R/. Glorja u tif'ir lilek, Kristu!

Evan!elju

Mt 26, 14 - 27, 66

Il-Passjoni
ta’ Sidna esù Kristu skond San Mattew

I

K F’dak i|-|mien, wie'ed mit-Tnax, jismu uda l-Iskarjota, mar g'and il-qassisin il-kbar u qalilhom:

S “Xi tridu tag'tuni u jiena nag'tikom lil esù f’idejkom?”

K U huma tawh tletin bi a tal-fidda b'ala 'las. Minn dak il-'in beda jfittex okka|joni tajba biex jag'tihom lil esù f’idejhom.

Fl-ewwel jum tal-A||mi d-dixxipli resqu lejn
 esù u qalulu:

S “Fejn tridna n'ejjulek l-ikla tal-G'id?”

K U hu qalilhom:

“Morru l-belt g'and it-tali, u g'idulu: “Qallek l-Img'allem: Is-sieg'a tieg'i waslet; jien se nag'mel l-ikla tal-G'id g'andek mad-dixxipli tieg'i”.”

K Id-dixxipli g'amlu kif ordnalhom esù u 'ejjew l-ikla ta’ l-G'id. G'all-'in ta’ filg'axija qag'ad fuq il-mejda flimkien mat-Tnax, u waqt l-ikel qal:

“Tassew ng'idilkom, li wie'ed minnkom se jittradini”.

K Huma bdew isewdu qalbhom 'afna u kull wie'ed minnhom beda jsaqsih:

S “Jaqaw jien, Mulej?”

K U esù we!ibhom:

“Dak li jmidd idu u jbill il-'ob| fi platt wie'ed mieg'i, dak li
se jittradini. Bin il-bniedem imur kif hemm miktub fuqu imma 'a|in g'alih dak
il-bniedem li permezz tieg'u Bin il-bniedem ikun mog'ti f’idejn l-g'edewwa!
Kien ikun a'jar g'alih dak il-bniedem li kieku ma twieled xejn!”.

K Qabe| uda, dak li ttradieh, u qallu:

S “Jaqaw jien, Rabbi?”

K Wie!bu esù:

“Int qieg'ed tg'idu”.

K Huma u jieklu, esù 'a l-'ob| f’idejh, qal il-barka, qasmu, newlu
lid-dixxipli u qal:

“&udu, kulu, dan hu !ismi”.

K Imbag'ad 'a l-kal i f’idejh, radd il-'ajr, newlilhom il-kal i u qal:

“Ixorbu lkoll minnu, g'ax dan huwa demmi, id-demm tal-Patt, li jixxerred g'all-kotra g'all-ma'fra tad-dnubiet. Ng'idilkom, li ma ner!ax nixrob i|jed minn dan il-frott tad-dielja sa dakinhar li nixrob inbid !did mag'kom fis-Saltna ta’ Missieri”.

K Kantaw is-salmi u 'ar!u lejn l-G'olja ta|-{ebbu!. Imbag'ad esù qalilhom:

“Ilkoll kemm intom se tit'awdu min'abba fija f’dan il-lejl; g'ax hemm miktub: “Nidrob ir-rag'aj, u n-nag'a! tal-mer'la jitferrxu”. Imma wara li nqum mill-mewt, immur il-Galilija qabilkom”.

K Qabe| Pietru u qallu:

S “Jekk kul'add jit'awwad min'abba fik, jiena ma nit'awwad qatt”.

K Qallu esù:

“Tassew, ng'idlek, li dal-lejl, qabel ma jidden is-serduk, int tkun !a 'adtni tliet darbiet”.

K Qallu Pietru:

S “Le, ma ni 'dekx, anqas jekk ikolli mmut mieg'ek!”.

K U d-dixxipli l-o'ra wkoll, kul'add qal l-istess.

Imbag'ad esù flimkien mad-dixxipli tieg'u wasal f’qasam, jg'idulu l- etsemani, u qal lid-dixxipli:

“Oqog'du bilqieg'da hawn sakemm immur hemmhekk nitlob”.

K U 'a mieg'u lil Pietru u |-|ew! ulied ta’ {ebedew, u beda jsewwed qalbu u jiddejjaq.

Imbag'ad qalilhom:

“G'andi ru'i mnikkta g'all-mewt, ibqg'u hawn u ishru mieg'i”.

K Mexa kemmxejn ’il quddiem, inxte'et wi u fl-art jitlob u jg'id:

“Missier, jekk jista’ jkun, bieg'ed minni dan il-kal i! Imma mhux kif irrid jien, i|da kif trid int”.

K ie 'dejn id-dixxipli u sabhom reqdin; u qal lil Pietru:

“Mela ma fla'tux tishru sieg'a wa'da mieg'i? Ishru u itolbu biex ma tid'lux fit-ti!rib. L-ispirtu, iva, irid; imma l-!isem dg'ajjef”.

K G'at-tieni darba ra!a’ mar jitlob u qal:

“Missieri, jekk dan il-kal i ma jistax jg'addi ming'ajr ma nixorbu, tkun mag'mula r-rieda tieg'ek”.

K Mill-!did !ie u sabhom reqdin, g'ax g'ajnejhom kienu tqal bin-ng'as. &alliehom, u ra!a’ mar jitlob g'at-tielet darba, u qal l-istess kliem. Imbag'ad !ie 'dejn id-dixxipli u qalilhom:

“Issa se torqdu u tistrie'u? Ara, is-sieg'a waslet, u Bin il-bniedem se jkun mog'ti f’idejn il-midinbin. Qumu! Ejjew immorru! Araw, dak li se jittradini huwa fil-qrib!”.

K Kif kien g'adu jitkellem, !ie uda, wie'ed mit-Tnax, b’!emg'a kbira ta’ nies mieg'u, armati bis-sjuf u l-bsaten, mibg'uta mill-qassisin il-kbar u x-xju' tal-poplu. Issa dak li kien se jittradih kien tahom sinjal u qalilhom:

S “Lil dak li nbus, dak hu: aqbduh”.

K U minnufih resaq fuq esù; u qallu:

S “Is-sliem g'alik, Rabbi!”.

K U biesu. U esù qallu:

“&abib, g'alhekk !ejt int!”.

K Huma resqu lejh, meddew idejhom fuq esù u qabduh. Wie'ed minn dawk li kienu ma’ esù 'are! idu u silet is-sejf, darab lill-qaddej tal-qassis il-kbir u qatag'lu widintu.

Imbag'ad esù qallu:

“Er!a’ da''al sejfek f’postu g'ax kull min jaqbad is-sejf, bis-sejf jinqered. Ta'seb int li ma nistax nitlob lil Missieri u jibg'atli issa stess aktar minn tnax-il le!jun ta’ an!li? I|da mbag'ad kif isse'' l-Iskrittura li tg'id li hekk g'andu jsir?”

K Fl-istess waqt esù qal:

“Qiskom 'ri!tu g'al xi 'alliel, armati bis-sjuf u bil-bsaten biex taqbdu lili! Jien kuljum kont inkun bilqieg'da fit-tempju ng'allem, u ma |ammejtunix. I|da dan kollu !ara biex isse'' il-kitba tal-profeti”.

K Imbag'ad id-dixxipli kollha telquh u 'arbu. Dawk li qabdu lil esù 'aduh quddiem Kajfa, il-qassis il-kbir, fejn !a kienu n!abru l-kittieba u x-xju'. Pietru kien baqa’ miexi warajh mill-bog'od sal-palazz tal-qassis il-kbir; da'al !ewwa u qag'ad bilqieg'da mal-qaddejja biex jara kif kienet se tintemm il-bi a.

Il-qassisin il-kbar u s-Sinedriju kollha bdew ifittxu xhieda foloz kontra esù bil-'sieb li jag'tuh il-mewt, i|da g'alkemm resqu bosta xhieda foloz, ma sabux fuqiex jixluh. Fl-a''ar resqu tnejn u qalu:

S “Dan qal: “Nista’ n'ott it-tempju ta’ Alla u ner!a’ nibnih fi

tlitt ijiem”.”

K Il-qassis il-kbir qam u qallu:

S “Xejn ma twie!eb? X’inhuma jixhdu dawn kontra tieg'ek?”

K Imma esù baqa’ sieket. Imbag'ad il-qassis il-kbir qabad u qallu:

S “A'lifli fuq Alla l-'aj u g'idilna jekk intix il-Messija, Bin
Alla”.

K Qallu esù:

“Inti qieg'ed tg'idu. U ng'idilkom ukoll: minn issa ’l quddiem
g'ad taraw lil Bin il-bniedem bilqieg'da n-na'a tal-lemin ta’ dak li jista’
kollox u !ej fuq is-s'ab tas-sema”.

K Imbag'ad il-qassis il-kbir arrat ilbiesu u qal:

S “Din dag'wa! Xi 'tie!a g'andna iļjed ta’ xhieda? Ara, smajtuha
issa d-dag'wa! X’jidhrilkom?”

K Huma we!buh u qalu:

S “&aqqu l-mewt”.

K Imbag'ad be|qulu f’wi u u tawh bil-ponn, u xi w'ud tawh bil-'arta u qalulu:

S “Aqta’ min tahielek, Messija, din id-daqqa!”.

K Intant Pietru kien hemm barra bilqieg'da, fil-bit'a tal-palazz. U resqet fuqu wa'da qaddejja u qaltlu:

S “Int ukoll kont ma’ esù tal-Galilija!”.

K Imma hu a'ad quddiem kul'add u qal:

S “Anqas naf xi trid tg'id”.

K Imbag'ad warrab lejn il-bieb, lem'itu qaddejja o'ra u qalet lil dawk li kienu hemm:

S “Dan kien ma’ esù ta’ Na|aret”.

K U ra!a’ a'ad u 'alef:

S “Jien ma nafux lil dan il-bniedem!”.

K Wara ftit dawk l-istess nies resqu lejn Pietru u qalulu:

S “Tassew, inti wkoll wie'ed minnhom, g'ax g'andek il-kisra ta’
kliemek tikxfek”.

K Imbag'ad qabad jis'et lilu nnifsu u ja'lef:

S “Le, ma nafux lil dan il-bniedem!”.

K U minnufih is-serduk idden. U Pietru ftakar fil-kliem ta’ esù
meta qallu: “Qabel ma s-serduk jidden, int tkun !a 'adtni tliet darbiet”. U
'are! ’il barra jibki biki ta’ qsim il-qalb.

L-g'ada filg'odu l-qassisin il-kbar u x-xju'
tal-poplu ftiehmu lkoll bejniethom biex lil esù jaqtg'uhielu g'all-mewt.
Rabtuh u 'aduh mag'hom biex jag'tuh f’idejn Pilatu, il-gvernatur. Imbag'ad
 uda, it-traditur, meta ra li esù kien ikkundannat, nidem u mar bit-tletin
bi a tal-fidda g'and il-qassisin il-kbar u x-xju' biex jer!a’ jag'tihomlhom
lura; u qalilhom:

S “Dnibt, g'ax ittradejt demm bla 'tija!”.

K I|da huma qalulu:

S “A'na din x’inhi affari tag'na? Dak arah int!”.

K Hu waddab il-flus fis-santwarju, telaq u mar tg'allaq.

Imbag'ad il-qassisin il-kbar !abru l-flus minn
hemm u qalu:

S “Dawn ma nistg'ux inqeg'duhom ma’ l-offerti, g'ax huma prezz
tad-demm”.

K Ftiehmu bejniethom, u b’dawk il-flus xtraw “l-G'alqa ta’ &addiem
il-Fu''ar,” biex fiha jidfnu l-barranin. Kien g'alhekk li dik l-g'alqa ssemmiet
“l-G'alqa tad-Demm”, u hekk g'adha mag'rufa sa llum. Imbag'ad se'' dak li kien
ing'ad permezz tal-profeta eremija meta qal: “U 'adu t-tletin bi a tal-fidda,
il-prezz ta’ dak li kien stmat bil-prezz mog'ti minn ulied I|rael, u tawhom
g'all-g'alqa ta’ 'addiem il-fu''ar, kif ikkmandani l-Mulej”.

II

K esù waqaf quddiem il-gvernatur, u dan staqsieh:

S “Int is-sultan tal-Lhud?”

K U esù wie!bu:

“Int qieg'ed tg'idu”.

K I|da meta l-qassisin il-kbar u x-xju' bdew jakku|awh, hu ma wie!eb
xejn. G'alhekk Pilatu qallu:

S “M’intix tisma’ kemm 'wejje! qeg'din jixhdu kontra tieg'ek?”

K I|da hu anqas g'al akku|a wa'da ma wie!eb, hekk li l-gvernatur baqa’ mistag'!eb 'afna.

Nhar ta’ festa, il-gvernatur kien soltu jitlaq wie'ed 'absi, lil min iridu huma. Dik il-'abta kellhom wie'ed 'absi mag'ruf, jismu Barabba. Mela kif kienu mi!bura, Pilatu qalilhom:

S “Lil min triduni nitilqilkom, lil Barabba jew lil esù li jg'idulu l-Messija?”

K G'ax hu kien jaf li kienet l-g'ira li !ag'lithom jag'tuh lil esù f’idejh. Issa waqt li kien bilqieg'da fuq is-si!!u tat-tribunal, martu bag'tet tg'idlu:

S “Qis li ma jkollokx x’taqsam ma’ dan ir-ra!el !ust, g'ax illum min'abba fih batejt 'afna fil-'olm”.

K I|da l-qassisin il-kbar u x-xju' !ieg'lu l-poplu jitolbuh lil Barabba u jeqirdu lil esù. Il-gvernatur, mela, ra!a’ staqsiehom:

S “Lil min triduni nitilqilkom minnhom it-tnejn?”

K We!buh ilkoll:

S “Lil Barabba”.

K Qalilhom Pilatu:

S “U x’nag'mel b’ esù li jg'idulu l-Messija?”

K We!buh ilkoll:

S “Sallbu!”.

K Hu staqsiehom:

S “Imma x’g'amel 'a|in?”

K Huma aktar bdew jg'ajtu u jg'idu:

S “Sallbu!”.

K Meta mbag'ad Pilatu ra li kollox kien g'al xejn, anzi li aktarx kienet se tinqala’ xi rewwixta, qabad, 'asel idejh fl-ilma quddiem il-poplu u qal:

S “Jien m’iniex 'ati ta’ dan id-demm: dan arawh intom!”.

K U l-poplu kollu qabe| u qal:

S “Demmu fuqna u fuq uliedna!”.

K Imbag'ad telqilhom lil Barabba, u lil esù, wara li tah is-swat,
tahulhom biex isallbuh.

Imbag'ad is-suldati tal-gvernatur 'adu lil esù
fil-Pretorju, u !abru quddiemu lil s'abhom kollha. Ne||g'uh, u xe'tulu fuqu
mantar a'mar skur; qeg'dulu fuq rasu kuruna minsu!a mix-xewk u qasba f’idu
l-leminija, inxte'tu g'arkubbtejhom quddiemu, u qag'du jiddie'ku bih u
jg'idulu:

S “Is-sliem g'alik, sultan tal-Lhud!”.

K Be|qu fuqu, u 'adulu l-qasba minn idu u bdew jag'tuh biha fuq
rasu. Imbag'ad, wara li g'addewh bi|-|ufjett, ne||g'ulu l-mantar u xeddewlu
'wej!u.

U 'aduh mag'hom biex isallbuh. Huma u sejrin
sabu ra!el minn
ireni, jismu Xmun, u !ag'luh jerfag'lu s-salib. Meta waslu
f’post jg'idulu Golgota, ji!ifieri post il-Qorrieg'a, tawh jixrob inbid
b’ta'lita morra; hu daqu, imma ma riedx jixorbu. Imbag'ad sallbuh, u qassmu
'wej!u bejniethom billi tellg'uhom bix-xorti, u nxte'tu bilqieg'da u qag'du
hemm

g'assa tieg'u. U qeg'dulu fuq rasu l-kaw|a
tal-kundanna tieg'u li kienet tg'id hekk: “Dan hu esù, is-sultan tal-Lhud”.

Imbag'ad mieg'u sallbu |ew! 'allelin, wie'ed fuq
il-lemin u l-ie'or fuq ix-xellug. Dawk li kienu g'addejjin bdew jg'ajruh,
i aqilqu rashom u jg'idu:

S “Int li t'ott it-tempju u fi tlitt ijiem ter!a’ tibnih, salva lilekinnifsek jekk int l-Iben ta’ Alla, u in|el minn fuq is-salib!”.

K Hekk ukoll il-qassisin il-kbar bdew jiddie'ku bih mal-kittieba u x-xju' u jg'idu:

S “Salva o'rajn, lilu nnifsu ma jistax isalva! Hu s-sultan ta’ I|rael! &a jin|el issa minn fuq is-salib u nemmnu fih! Hu jafda f’Alla; 'a je'ilsu issa, jekk i'obbu! G'ax hu qal: “Jiena Bin

Alla!”.

K U bl-istess mod bdew imaqdruh ukoll il-'allelin li kienu msallbin mieg'u.

Mis-sitt sieg'a ’l quddiem waqg'et dalma kbira fuq il-pajji| kollu sad-disa’ sieg'a. U madwar id-disa’ sieg'a esù g'ajjat b’le'en qawwi u qal:

“Elì, Elì, lemà sabaqtàni?”

K Ji!ifieri: “Alla tieg'i, Alla tieg'i, g'aliex tlaqtni?”

Xi w'ud minn dawk li kienu hemm, kif semg'uh, qalu:

S “Lil Elija qieg'ed isejja' dan!”.

K U minnufih wie'ed minnhom mar ji!ri, qabad spon|a mimlija
bil-'all, wa''alha f’tarf ta’ qasba u tah jixrob, waqt li l-o'rajn qalu:

S “Stenna, 'a naraw ji!ix Elija jsalvah!”.

K Imma esù ra!a’ g'ajjat g'ajta kbira u radd ru'u.

Kul'add jin|el g'arkubbtejh u jin|amm is-skiet g'al ftit 'in.

U ara l-purtiera tas-santwarju arrtet fi tnejn
minn fuq s’isfel; l-art the|h|et, il-blat inqasam, u l-oqbra nfet'u, u qamu 'afna i!sma ta’ qaddisin
li kienu mietu, li 'ar!u mill-oqbra u wara l-qawmien tieg'u da'lu fil-Belt
imqaddsa u dehru lil bosta nies.

I - enturjun u dawk li kienu mieg'u g'assa ta’
esù, kif raw l-art tithe|he| u ji!ri dak kollu, imtlew b’bi|a’ li ma b'alu u
qalu:

S “Dan kien tassew Bin Alla!”.

III

K Hemmhekk kien hemm 'afna nisa j'arsu mill-bog'od, dawk stess li
kienu mxew wara esù biex jaqduh sa minn meta kien g'adu fil-Galilija: fosthom
kien hemm Marija ta’ Magdala, Marija omm akbu u u|eppi u omm ulied {ebedew.
X'in sar fil-g'axija, !ie ra!el g'ani, minn Arimatija, jismu u|eppi, li hu
wkoll kien sar dixxiplu ta’ esù; mar g'and Pilatu u talbu l-!isem ta’ esù.
Imbag'ad Pilatu ordna li jing'atalu. u|eppi 'a l-!isem u keffnu f’li|ar nadif,

qieg'du fil-qabar !did tieg'u li kien 'affer fil-blat, gerbeb !ebla kbira
fid-da'la tal-qabar, u telaq. I|da Marija ta’ Magdala u Marija l-o'ra baqg'u
hemm bilqieg'da biswit il-qabar. L-g'ada, ji!ifieri meta g'adda Jum
it-T'ejjija, il-qassisin il-kbar u l-Fari|ej in!abru g'and Pilatu u qalulu:

S “Sinjur, a'na ftakarna li dan il-bniedem qarrieq, meta kien g'adu
'aj, qal: “Wara tlitt ijiem inqum”. Mela ordna li l-qabar ikun im'ares tajjeb
sat-tielet jum, li ma jmorrux ji!u d-dixxipli

tieg'u jisirquh, u jg'idu lill-poplu: “Qam
mill-imwiet”. U hekk il-qerq tal-a''ar ikun ag'ar minn tal-ewwel!”.

K Qalilhom Pilatu:

S “G'andkom l-g'assa. Morru 'arsuh tajjeb kif tafu”.

K U huma marru jissi!illaw il-!ebla biex il-qabar jibqa’ m'ares
sewwa, u 'allew ukoll l-g'assa mieg'u.

Il-Kelma
tal-Mulej

R/. Tif'ir lilek Kristu